

Haveselskabet, NIRAS og Middelfart Kommune udfordrer med projektet "Intelligent brug af regnvand" ideen om, at kun store private anlæg, skaleret til fx 5- eller 10-årsregn, er acceptable på privat grund. Ti fynske haver bliver til efteråret klar til at fungere som showcases, når der anlægges regnbede for at håndtere regnvandet lokalt. Anlæggene vækker opsigt, fordi de kun er dimensioneret til at klare normalregnen (0,2 års regn) og bryder med ideen om, at faskiner er den eneste funktionelle LAR-løsning. "Fordelen er først og fremmest, at det holder vandet ude af kloakken," siger projektleder i Haveselskabet Dan Gabriel Jensen til Altinget.dk og fortsætter: "Alternativet er, at vi skal ud og lave en masse seperatkloakering i parcelhuskvartererne. Og her bliver udgifterne - også for den enkelte husejer - hurtigt meget større, end hvad det koster at etablere regnbede i haverne og lede overløbet til grønne områder."

Prydhaven tager vandet

I kun en ud af de ti demonstrationshaver har man valgt at anlægge en faskine.

"(...) anbefalingen er, at man kan komme meget længere for de samme penge ved at lave regnbede.

Fordelen er også, at man kan tilpasse dem til kundernes personlige ønsker. Nogle ønsker eksempelvis en prydhave, mens andre hellere vil have en blød forsækning midt på græsplænen," lyder det fra Dan Gabriel Jensen.

Start med de simple og billigste løsninger

Når regnen falder tungt og længe, kan LAR-anlæg ikke klare opgaven alene. Men de er en god løsning for at holde normalregnen ude af kloakkerne og samtidig bringe rekreativ værdi til borgerne.

"Overflade- og regnvand skal så vidt muligt ikke ende i kloakkerne. I Middelfart og mange andre byer er det vanskeligt at etablere faskiner på grund af fed lerjord og høj grundvandsstand. Derfor er regnbede en god og billig løsning til at tilbageholde regnvand lokalt. Med kontrolleret overløb til grønne områder kan vi samtidigt sikre mod oversvømmelser ved kraftigere regnhændelser og reducere udgifterne til nye kloakker," siger chefkonsulent i NIRAS, Jens Christian Riise.

KLIMATILPASNING: Haveselskabet tester ny model i Middelfart Kommune, som kombinerer tilskud til regnvandsbede i parcelhaver med fælles overløbsløsninger. Hermed bryder projektet med gængse krav til LAR.

Alternativet er, at vi skal ud og lave en masse seperatkloakering i parcelhuskvartererne. Og her bliver udgifterne - også for den enkelte husejer - hurtigt meget større, end hvad det koster at etablere regnbede i haverne og lede overløbet til grønne områder.

Middelfart Kommune bidrager med borgere til et nyt projekt, som tester mulighederne for at benytte tilbagebetaling af tilslutningsbidrag på mere kreativ facon.

I dag kan kommunerne beslutte, at borgere, der vælger at håndtere regnvand på egen grund, kan få tilbagebetalt deres tilslutningsbidrag til spildevandsselskabet. Et beløb, som i 2013 udgør 23.472 kroner.

Det er frivilligt for kommunerne, om de ønsker at give bemeldte tilbud til borgerne. Ligeledes er der heller ingen krav til, hvor store mængder regnvand de alternative LAR-løsninger skal kunne håndtere.

Men som i så mange andre forhold, hvor reglerne er uskarpe, udvikles der hurtigt kutymer. Og hvad LAR-løsninger angår, er det almen praksis, at faskinen, eller hvad man nu måtte vælge at give tilskud til på borgerens grund, skal kunne håndtere minimum en 5 års hændelse.

Regnbede klarer 0,2 års hændelse

Her skiller projektet "Intelligent brug af regnvand", som Haveselskabet gennemfører i tæt samarbejde med Niras og demonstrationskommunerne Allerød og Middelfart, sig ud. Aktuelt er man ved at etablere 10 regnvandsbede i Middelfart, som ikke kan håndtere mere end en 0,2 års hændelse - det vil sige, at anlægget bygges, så der i gennemsnit forekommer overløb fem gange årligt.

Haveselskabet er sammen med kommunen i færd med at lægge sidst hånd på kontrakterne. Efter underskrivningen er tanken, at demonstrationshaverne graves ud, så de er klar i efteråret.

“En af de største hurdler i projektet bestod i at forklare fornuften i lokale løsninger, som kun kan klare en 0,2 års hændelse,” forklarer projektleder i Haveselskabet Dan Gabriel Jensen.

Pointen er imidlertid, at selv små regnbede på fed leret jord kan tilbageholde 95 procent af den samlede årlige nedbør. Resten af nedbøren - 5 procent - skal så håndteres via overløb til vandløb og vej.

I det konkrete eksempel i Middelfart betyder det, at hovedparten af de 10 haver leder vandet ud i Postens Rende, som er et lokalt vandløb. De øvrige husstande leder eventuelt overskydende vand ud på vejen.

Projekt gør op med dominerende faskiner

Projektet gør samtidig op med ideen om, at faskinerne er den ideelle LAR-variant. Lerjord og højtliggende grundvand gør, at faskiner ikke er anvendelige i Middelfarts Kongebro-område. Regnbede giver mulighed forsinkelse af regnvand og langsom nedsivning uden de store anlægsudgifter. Vedligeholdelse er også nemmere.

Ud af 10 haver i Middelfart installerer man da også kun faskine i en enkelt.

“Ellers er anbefalingen, at man kan komme meget længere for de samme penge ved at lave regnbede. Fordelen er også, at man kan tilpasse dem til kundernes personlige ønsker. Nogle ønsker eksempelvis en prydhave, mens andre hellere vil have en blød forsækning midt på græsplænen,” siger Dan Gabriel Jensen.

Regnbedene fungerer ved, at tagrender og befæstede arealer som terrasser og indkørsler afkobles kloaknedløb. I stedet ledes vandet via forsænkede render i græsset eller åbne kanaler til de udvalgte områder.

Et effektivt regnbed behøver ifølge Dan Gabriel Jensen ikke være mere end 30 centimeter dybt og fylde 6-8 kvadratmeter. Bedet plantes så til med gevækster, som kan tåle at stå i vand.

Regnbede skal ikke løse ekstremregn

“Fordelen er først og fremmest, at det holder vandet ude af kloakken,” siger projektlederen.

Han forklarer også, at pointen med regnbedene ikke er at forsøge at tage hånd om problemer med ekstremregn. I disse tilfælde, hvor himlen for alvor åbner sig, kan ingen LAR-løsninger - heller ikke regnbede - gøre nogen forskel.

Du erkender selv, at regnbeden ikke gør en forskel ved skybrud. Hvordan kan du så være sikker på, at betalingen af tilslutningsafgifter på sigt ikke bliver en ren udgiftspost?

“Når vi kobler private og offentlige overfladeløsninger, så får vi styr på både hverdagsregn og skybrud” siger han og fortsætter:

“Pointen er, at vi ikke har noget valg. Alternativet er, at vi skal ud og lave en masse separatkloakering i parcelhuskvartererne. Og her bliver udgifterne - også for den enkelte husejer - hurtigt meget større, end hvad det koster at etablere regnbede i haverne og lede overløbet til grønne områder.”

Del af større arkitektkonkurrence om klimatilpasning

Perspektiverne i arbejdet stopper dog ikke her. Middelfart Kommune har nemlig i samarbejde med det

lokale forsyningsselskab samt Realdania udskrevet en arkitektkonkurrence betitlet "Danmarks smukkeste klimatilpasning".

Målet er her at udvikle og udbrede byens vandhåndtering, så den også sker på overfladen, hvor arkitekter og ingeniører i fællesskab skaber byrum, der på en gang bidrager med nye kvaliteter i byen og samtidig håndterer fremtidens regn.

"Det er visionen, at arbejdsformen, de konkrete løsninger og principper for løsninger kommer til at fungere som inspiration for fremtidens arbejde med kombinationen af byudvikling og klimatilpasning – ikke bare i Middelfart, men også nationalt og internationalt," sagde borgmester Steen Dahlstrøm (S) ved udskrivelsen af konkurrencen.

Projektets samlede værdi er 76 millioner kroner. Og i den forbindelse skal regnbedene, som Haveselskabet nu arbejder på, fungere som inspiration.

En sidste finesse ved det aktuelle projekt er, at man arbejder mod at give én borger tilskud til anlæg på naboens grund. Aftalen er ikke underskrevet endnu. Men gennemføres ideen, vil man også her rykke ved grænserne for, hvordan tilslutningsbidraget hidtil er blevet benyttet.